

ROINEEN-MALLASVEDEN-PÄLKÄNEVEDEN KALASTUSALUEEN

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA VUOSILLE 2009-2016

Päivi Pyyvaara
ProAgria Pirkanmaa ry:n Pirkanmaan kalatalouskeskus
2008

SISÄLLYSLUETTELO:

1	PERUSTIEDOT KALASTUSALUEESTA	4
2	PERUSTIEDOT VESISTÖISTÄ	4
2.1	ROINE.....	4
2.2	PÄLKÄNEVESI	5
2.3	MALLASVESI.....	5
3	KALASTO, KALAKANTOJEN TILA JA KALASTUS	6
3.1	YLEISTÄ	6
3.2	KALASTO JA KALAKANTOJEN TILA.....	6
3.3	KALASTUS.....	8
3.3.1	<i>Yleistä</i>	<i>8</i>
3.3.2	<i>Roine.....</i>	<i>8</i>
3.3.3	<i>Pälkänevesi.....</i>	<i>8</i>
3.3.4	<i>Mallasvesi.....</i>	<i>9</i>
4	KALAVESIEN HOITO.....	9
5	KALASTUSTA HAITTAAVAT TEKIJÄT	9
6	KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA.....	11
6.1	KALASTUSALUEEN TOIMINNAN TAVOITTEET	11
6.2	PYYDYSYKSIKÖINTI	12
6.2.1	<i>Pyydysyksiköintisuositukset</i>	<i>12</i>
6.2.2	<i>Kokonaispyydysyksikkömäärä ja sen jakaminen eri kalastajaryhmille</i>	<i>12</i>
6.3	KALASTUKSEN JÄRJESTÄMINEN	13
6.3.1	<i>Viehekalastus</i>	<i>13</i>
6.3.2	<i>Verkkokalastus.....</i>	<i>14</i>
6.4	AMMATTIKALASTUS	14
6.5	RAVUSTUS	14
6.5.1	<i>Saalistavoite</i>	<i>15</i>
6.6	ISTUTUKSET REITTIVETEEN	15
6.7	KALAVESIEN HOIDON JA KALASTUKSEN JÄRJESTÄMISEN KEHITTÄMINEN	16
6.8	KALASTAMAAN PÄÄSEMISEN KEHITTÄMINEN	16
6.9	KALASTUKSEN LISÄÄMINEN JA LUVANSAANNIN HELPOTTAMINEN	17
6.10	OSAKASKUNTATOIMINNAN KEHITTÄMINEN	17
6.11	EDUNVALVONTA.....	18
6.12	KALASTAJIEN AKTIVOIMINEN MUKAAN TOIMINTAAN	18
6.13	KALASTUKSEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA KEHITTÄMINEN	18
6.14	TAPAHTUMIEN JÄRJESTÄMINEN	19
7	TOIMINNAN AIKATAULUTUS	19

Tämä Roineen-Mallasveden-Pälkäneveden kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma on vahvistettu kalastusalueen kokouksessa Pälkäneellä 20.11.2009 ja se on voimassa vuodet 2009-2016.

Antti Rauas
hallituksen puheenjohtaja

Päivi Pyyvaara
isännöitsijä

1 Perustiedot kalastusalueesta

Roineen-Mallasveden-Pälkäneveden kalastusalue sijaitsee Kokemäenjoen vesistön itäosassa. Kalastusalueen vedet sijaitsevat Kangasalan, Lempäälän ja Pälkäneen kuntien sekä Valkeakosken kaupungin alueella. Kalastusalueen kotikunta on Pälkäne.

Hallinnollisesti alue kuuluu Länsi-Suomen lääniin ja Hämeen T&E-keskuksen kalatalousyksikön toimialueeseen. Kalataloudellista neuvontaa alueella antaa ProAgria Pirkanmaa ry:n Pirkanmaan kalatalouskeskus.

Kalastusalueen kokonaisvesipinta-ala on noin 17000 ha. Suurimmat järvioltaat ovat Roine (5173 ha), Mallasvesi (5581 ha) ja Pälkänevesi (4592 ha). Muita isompia järviä ovat mm. Lotilanjärvi (130 ha), Tykölänjärvi (147 ha) ja Pintele (313 ha). Tärkein virtavesialue on Valkeakosken Apianvirta.

Järjestäytyneitä osakaskuntia on n. 50 sekä vapautettua ja järjestäytymättömiä n. 60. Lisäksi etenkin Pälkänevedellä on useita yksityisvesialueita.

2 Perustiedot vesistöistä

2.1 Roine

Vesistötunnus:	35:/712/713:001
Pinta-ala:	5173 ha
Keskisyvyys:	8,3 m
Suurin syvyys:	37 m

Roine saa suurimman osan vedestään Längelmävedestä Kaivannon kanavan kautta, virtaama kanavassa on $17,8 \text{ m}^3/\text{s}$. Muut tulevat vedet ovat määrältään vähäisiä (mm. Kirkkojärven reitti Kangasalasta). Roineesta vedet virtaavat edelleen Tossanselän ja Laajasalmen kautta Mallasveteen.

Roine jaetaan kahteen eri osaan: Tossanselkään ja pohjoisosan suureen syvännealtaaseen (suurin syvyys yli 20 m).

Veden laadultaan Roine on karu ja kirkasvetinen sekä jokseenkin luonnontilainen järvi. Kirkkojärven rehevät vedet aiheuttavat häiriötä Talviahteenlahteen. Kirkkojärven keskimääräinen fosforikuorma Roineeseen oli vuonna 2007 n. $0,69 \text{ kg/d}$ (Oravainen, 2008). Roineen kuormitus koostuu pääasiassa Kirkkojärvestä tulevasta pistemäisestä kuormituksesta, maa- ja metsätalouden ja vapaa-ajan asutuksen aiheuttamasta hajakuormituksesta. Myös runsaat rantojen ruoppaukset ja muu vesistö rakentaminen heikentävät paikallisesti veden laatua.

Roineen kalastusta haittaa joka syksyinen piileväkukinta, joka estää verkko- ja muun havaspyynnin lähes kokonaan. Piilevän on arveltu olevan yksi syy muikun kadon jatkumiseen.

2.2 Pälkänevesi

Vesistötunnus:	35:/714/715:001
Pinta-ala:	4592 ha
Keskisyvyys:	8,6 m
Suurin syvyys:	46 m

Pälkänevesi saa vetensä useasta eri pienvesistöstä, mm. Sappeenjärven ja Linnajärven reiteiltä. Vedet laskevat Kostianvirran kautta Mallasveteen ja sieltä edelleen Apianvirran kautta Vanajaveteen. Kostianvirran keskivirtaama on ollut 1,6 m³/s. Karinkärki ja Kuurunkärki jakavat Pälkäneveden kahteen osaan: Jouttesselkään ja varsinaiseen Pälkäneveteen, joka puolestaan jakaantuu kolmeen selkäalueeseen: Kukkolanselkään, Kelppiänselkään ja Tyrynseleeseen.

Vedenlaadultaan Pälkäneveden yleistila on hyvä. Koko Pälkänevesi kuuluu karuun vesityyppiin. Happamuus on normaali. Vesi on kirkasta ja koko järven virkistyskelpoisuutta voidaan pitää hyvänä, vaikka talvisin syvänteissä esiintyykin veden laadun häiriöitä. Pälkäneveden teoreettinen keskiviipymä on noin 7 vuotta joten veden vaihtuvuus on erittäin hidasta. .

Pälkänevettä kuormittavat Aitoon taajaman ja Luopioisten vesihuolto Oy:n jätevedet. Ne johdetaan käsittelyn jälkeen Myllyjoaan, joka laskee Jouttesselän eteläosaan. Lisäksi Jouttesselän itäosaan johdetaan Sappeen ympäristöhuolto Oy:n jätevedet. Näiden kolmen pistemäisen jätevesikuormittajan vaikutus näkyy toisinaan Tevunlahdessa, jossa on esiintynyt samentumista, rehevöitymistä ja normaalia suurempia määriä lämpökestoisia kolibakteereja. Ajoittain talvella on myös Suullissaaren edustan syvänteessä alusveden laadussa häiriöitä. (Paakkinen, 2008)

2.3 Mallasvesi

Vesistötunnus:	35:/711:001
Pinta-ala:	5581 ha
Keskisyvyys:	7,4 m
Suurin syvyys:	32 m

Mallasvesi on kalastusalueen suurin järvi ja se saa vetensä pääasiassa Pälkänevedestä, Roineesta ja Pinteleestä. Pinteleen kautta Mallasveteen laskevat Hauhon reitin vedet. Muut tulevat vedet ovat vähäisempiä. Mallasveden vedet laskevat Apianvirran ja – kanavan kautta Vanajaveteen.

Mallasveden nykytilaa pidetään hyvänä. Paikallisia heikentymisiä veden laadussa on havaittavissa talvella syvänteissä ja se alentaa laatuluokan paikoitellen tyydyttäväksi. Kesäajan fosforitasoissa ei ole pitkällä aikavälillä tarkasteltuna tapahtunut suurta muutosta. Roineen tapaan Mallasveden syys- ja talvikalastusta vaikeuttaa voimakkaat piileväkukinnot.

Mallasvettä kuormittavat Pälkäneen jätevedenpuhdistamon purkuvedet. Sen vaikutukset näkyvät talvisin purkualueen edustalla olevassa syvänteessä. Alusveden sähkönjohtavuus on kohonnut ja typpiyhdisteiden pitoisuus on suuri. Pintavesi on kuitenkin ollut moitteetonta kuormituksesta huolimatta.

3 Kalasto, kalakantojen tila ja kalastus

3.1 Yleistä

Rktl:n tekemän selvityksen ”Kuinka Suomi kalastaa 2005” selvityksen mukaan kalastusalueella läänikohtaisella viehekalastuksella tapahtuva kalastus on erittäin runsaasta.

Kalastusalue teetti v. 2003 selvityksen pääjärviensä kalastuksesta. Tutkimuksen toteutti Jyväskylän yliopiston Ympäristöntutkimuskeskus. Tutkimuksen keskeiset tulokset on käsitelty ohessa.

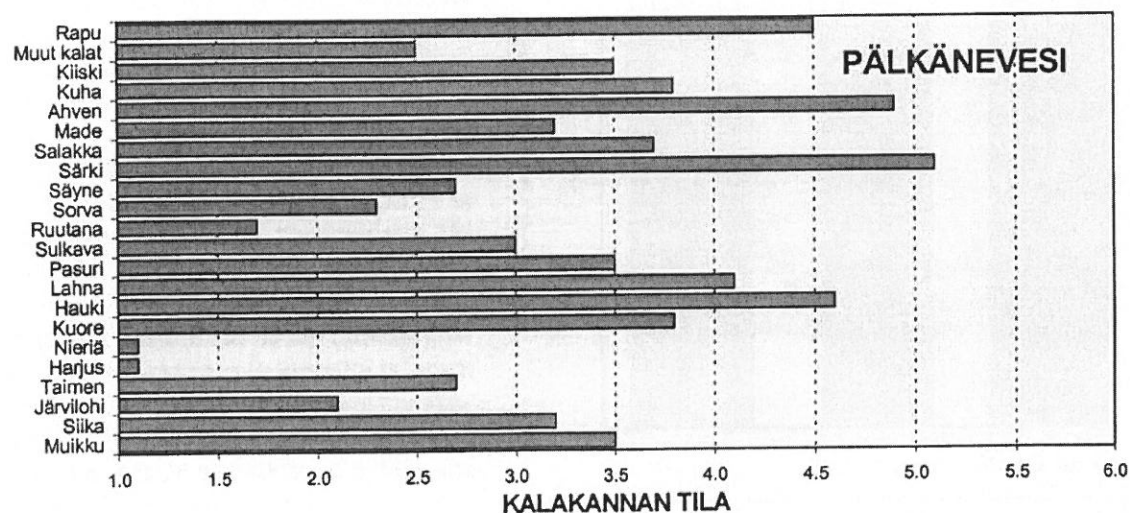
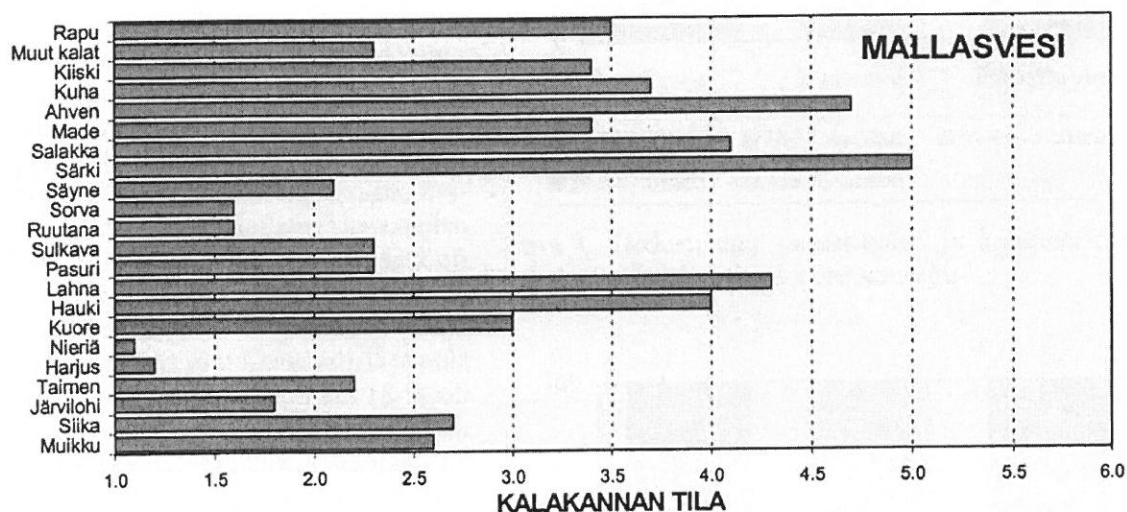
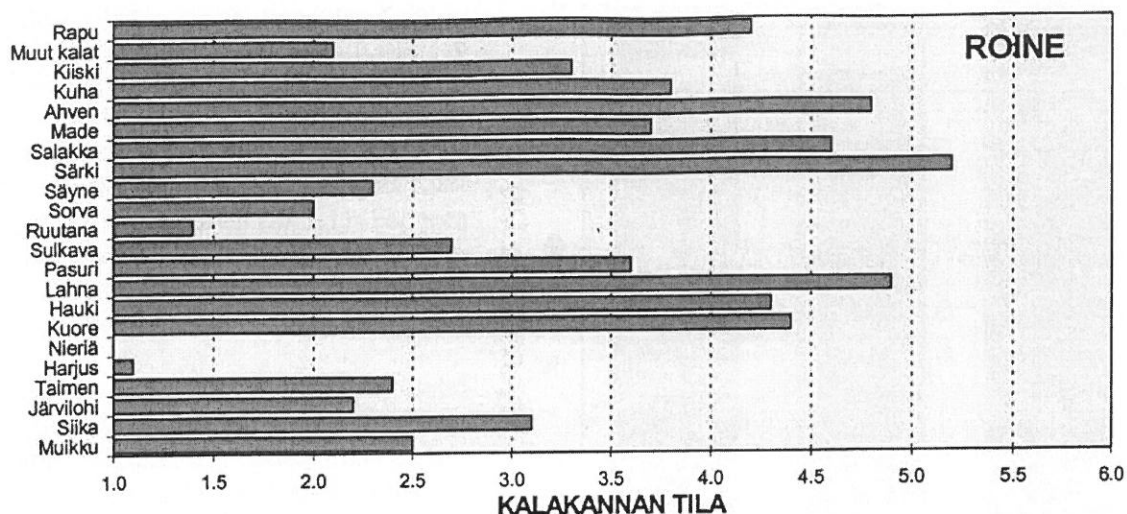
3.2 Kalasto ja kalakantojen tila

Roineella kalastavien henkilöiden mielestä ahven- ja särkikanta on runsas. Alueella on paljon myös salakkaa ja lahnaa. Kuoretta, haukea, kuhaa ja madetta esiintyy kohtalaisesti. Muiden kalalajien kannat ovat heikot. Järvitaimen ja –lohikannat ovat kokonaan istutusten varassa. Muikkukanta on ollut huono jo pitkään, eikä normaalista kannanvaihtelusta voida enää puhua. Kalastusalueen reittivesistä Roineella on vahvin kuorekanta.

Myös Mallasvedellä särki- ja ahvenkannat ovat runsaat. Lahnaa, haukea, salakkaa ja kuhaa esiintyy kohtalaisesti. Muiden kalojen kannat ovat heikot.

Pälkänevedellä on muiden isojen järvien tapaan runsaat särki- ja ahvenkannat. Myös haukikanta on arvioitu runsaaksi. Lahnaa, kuoretta, salakkaa ja kuhaa esiintyy kohtalaisesti. Siian on arveltu lisääntyvän Pälkänevedellä (kalastajan suull. tiedonanto).

Muikkukanta on Pälkänevedessä vahvempi kuin Roineessa tai Mallasvedessä. Myös siika- ja taimenkannat arvioitiin Pälkänevedellä muita alueita vahvemmaksi, joskin ero Roineeseen oli pieni. Halutuista saalislajeista haukea esiintyy eniten Pälkänevedellä, joskin kanta on kohtalainen kaikilla alueilla. Kuhakanta oli kaikilla järvillä samaa satoa. Katso kuva 2: Pekka Sundell, 2004

Kuva 2. Kalakantojen tila Roineella, Mallasvedellä ja Pälkänevedellä vuonna 2003 kalalajeittain kalastustiedusteluun vastanneiden mukaan (6=erittäin runsas, 5=runsaas, 4=kohtalainen, 3=heikko, 2=erittäin heikko, 1=puuttuu alueelta).

3.3 Kalastus

3.3.1 Yleistä

Roineen-Mallasveden-Pälkäneveden kalastusalueella ”Suomi kalastaa 2005”- selvityksen mukaan onginnan ja pilkinnän aiheuttama kalastusrasitus oli kalastuspäivinä mitattuna 119235 päivää. Se on Näsijärven kalastusalueen jälkeen toiseksi suurin kalastusrasitus Hämeen TE-keskuksen toimialueella. Viehekalastuslain perusteella tapahtuva kalastusrasitus oli 66203 päivää ja vesialueen omistajan luvalla tapahtuva viehekalastusrasitus 34 000 päivää. Muuta kalastusta vedenomistajan luvalla Roineen-Mallasveden-Pälkäneveden kalastusalueella oli 102 000 päivää.

3.3.2 Roine

Roineella kalastus oli aktiivisinta Tiihalan ja Vänninsalon osakaskuntien alueella (Selvitykseen vastanneista kalastajista laskettuna). Roineen kalastajien ikäjakauma on seuraavanlainen:

- yli 54vuotiaita: 56%
- 45-54-vuotiaita: 29%
- alle 45-vuotiaita: 15%
- alle 25-vuotiaita: 6%

Roineella kalastus on pääasiassa sekä paikallisten että rantakuntien ulkopuolelta tulevien kalastajien harjoittamaa virkistyskalastusta (71%). Puolet kalastajista asui vakituisesti järveä ympäröivissä kunnissa. Kalastus oli aktiivisinta kesä-elokuussa.

Pyyntivälineistä suosituimmat olivat verkot. Suosituimmat olivat muikkuverkot ja yli 45 mm:n verkot (solmuvälirajoitus). Vapakalastusvälineiden osuus oli 42 % kaikista pyydyksistä (suosituimmat: uistinpyynti ja pilkintä).

3.3.3 Pälkänevesi

Pälkänevedellä kalastus oli aktiivisinta Kukkolan, Pappilan ja Sappeen osakaskuntien vesialueilla.

Pälkänevedellä nk. kotitarvekalastus on erittäin runsasta. Vain kolmannes katsoi kalastuksen olevan ensisijaisesti virkistyskalastusta. Pälkäneveden kalastajien ikäjakauma on seuraavanlainen:

- yli 54vuotiaita: 71%
- 45-54-vuotiaita: 13%
- alle 45-vuotiaita: 11%
- alle 25-vuotiaita: 8%

Peräti 80 % kalastajista asui järven rantakunnissa ja 63% kalastajista luokitteli itsenä kotitarvekalastajaksi.

Pälkänevedellä talvikalastus on vähän runsaampaa kuin Roineella ja Mallasvedellä. Aktiivisin kalastusaika on heinä-elokuu. Käytettävistä pyydyksistä 75% oli verkkoja. verkkojen käyttö oli huomattavasti runsaampaa kuin toisilla järviältailla. Suosituimmat olivat muikkuverkot ja 41-55 mm verkot. Vapakalastus oli selvästi vähäisempää kuin Roineella ja Mallasvedellä (18%). Suosituin vapakalastuksen muoto on pilkintä.

3.3.4 Mallasvesi

Mallasvedellä kalastettiin eniten Kasurin, Ruotsilan, Kantokylän ja Huittulan vesialueilla. Mallasveden kalastajien ikäjakauma on seuraavanlainen:

- yli 54vuotiaita: 76%
- 45-54-vuotiaita: 13%
- alle 45-vuotiaita: 11%
- alle 25-vuotiaita: 2%

Nuorten kalastajien osuus oli pienin kaikista järviältaista. Kalastajista 2/3 asui vakituisesti järven rantakunnissa. Kalastus on Mallasvedellä pääosin virkistyskalastusta, mutta melkein puolet kalastajista katsoi olevansa ensisijaisesti kuitenkin kotitarvekalastajia.

Mallasvedellä aktiivisin kalastusaika oli kesä-elokuu. Käytetyistä pyydyksistä noin puolet oli verkkoja. Verkkoja käytettiin enemmän kuin Roineella. Vapakalastusvälineiden osuus oli n. 42 %. Suosituimmat vapakalastusmuodot olivat uistinpyynti ja pilkintä.

4 Kalavesien hoito

Kalavesien hoito on kalastusalueella ollut pääasiassa istutusten tekemistä. Lisäksi on tehty runsaasti työtä osakaskuntien kanssa erilaisten ympäristöhankkeiden kautta vaikuttamisessa. Tällä on pyritty vaikuttamaan positiivisesti vedenlaatuun ja kalakantojen tilaan. Muistuttamalla on pyritty minimoimaan hankkeista kalavesille mahdollisesti aiheutuneet haitat.

Istutukset Roineeseen, Mallasveteen ja Pälkäneveteen (Hämeen TE-keskuksen kalatalousyksikön rekisteri) vuosilta 2000-2007 on esitetty liitteessä 1.

Tärkeimmät istutuslajit ovat olleet siika, kuha, järvitaimen ja järvilohi. Lisäksi on istutettu satunnaisesti haukea, karpia, kirjolohta ja täplärapua. Koeravustusten yhteydessä on tehty lukuisia siirtoistutuksia uusille, sopiville paikoille.

5 Kalastusta haittaavat tekijät

Kaikilla kolmella järvellä kalastusta haittaavaksi tekijäksi mainittiin pyydysten likaantuminen ja kalakantojen heikkeneminen. Eniten ne haittaisivat kalastusta Mallasvedellä. Roskakalojen

suuri määrä oli kolmanneksi eniten haittaava tekijä Roineella ja Pälkänevedellä. Tosin haitta arvioitiin kummallakin järvellä vain kohtalaiseksi.

Pälkänevedellä myös vesialueiden rikkonaisuus ja osakaskuntien pienuus vaikeuttavat seisovien pyydysten käyttöä osalla alueista.

6 Käyttö- ja hoitosuunnitelma

6.1 Kalastusalueen toiminnan tavoitteet

Kalastusalueen tavoitteena on, että kalastus on vesialueilla monipuolista, kohdistuu eri kalalajeihin ja mahdollistaa kalavesien monimuotoisuuden säilymisen. Tavoitteena on myös, että osa kalakannoista olisi luontaisesti lisääntyviä, mm kuha.

Seuraavan suunnitelmakauden aikana on tavoitteena selvittää kuhan, muikun ja siian luontainen lisääntyminen kalastusalueen vesissä, mahdollisten kuhan-, muikun ja siian kutupaikkojen kartoittaminen sekä niiden rauhoittaminen. Samalla arvioidaan, onko kantojen luonnollisen lisääntymisen turvaamiseksi asetettava Kalastuslakia tiukempia alamittoja, nostattava verkon silmäkokorajoituksia tai perustettava mahdollisesti erilaisia rauhoituspiirejä. Jos rajoittaviin toimenpiteisiin on ryhdyttävä, ne voivat olla myös ajallisia tai paikallisia niin, että monipuolinen kalastus Roineen-Mallasveden-Pälkäneveden kalastusalueella voi jatkua ja kohdistua kaikkiin kalalajeihin. Muikun kohdalla kalastusalue selvittää, onko Roineen ja Mallasveden muikkukannan elvyttäminen mahdollista, esim. siirtoistutuksilla.

Lisäksi kalastusalueen tavoitteena on tuottaa alueen kalastajille tietoa luvanmyynnistä, veneenlaskupaikoista ja apajapaikoista. Näiden toimien avulla kalastusalue pyrkii lisäämään kalastajien kiinnostusta kalavesiin ja helpottamaan kalastamaan pääsyä. Toimenpiteinä ovat mm: www-sivujen kehittäminen, veneenlaskupaikkojen kartoittaminen ja tarvittaessa uusien rakentaminen ja osakaskuntatoiminnan kehittäminen.

Edellä mainituilla toimenpiteillä pyritään aktivoimaan lisää kalastajia ja vapaa-ajan-asukkaita mukaan sekä kalastusalue- että osakaskuntatoimintaan. Erittäin suurena riskinä kalastusalueella on toimijoiden vähyys ja ikääntyminen. Toiminta uhkaa näivettyä, ellei uusia ihmisiä saada innostettua mukaan.

6.2 Pyydysyksiköinti

6.2.1 Pyydysyksiköintisuositukset

Tavoitteena on yhteisen pyydysyksiköinnin saaminen kaikkiin kalastusalueen vesiin. Suositellaan, että kaikki alueen osakaskunnat noudattavat seuraavaa ohjesääntöä:

Verkko:

Normaalikoko, pituus 30 m, syvyys 3 m	1 py
Tuplaverkko, pituus 60 m, syvyys 3 m	2 py
Syvä verkko, pituus 30 m syvyys 3-6 m	1,5 py
Syvä tuplaverkko, pituus 60 m syvyys 3-6 m	3 py

Rysä ja paunetti:

Alle 1,5 m korkea	1 py
1,5-4 m korkea	5 py
Yli 4 m korkea	10 py

Nuotta:

Alle 4 m korkea	10 py
Yli 4 m korkea	30 py

Muut:

Katiska	0,5 py
100 koukun pitkäsiima	1 py
Syöttikoukku	0,2 py
Heittovapa, vetouistin, perhovapa	1 py
Rapumerta	0,5 py

Mikäli alueelle myönnetään lupia nk. ammattimaiseen pyyntiin, esim isorysä ja -paunettipyyntiin tai nuottaukseen, on kalastaja velvoitettava pitämään pyynnistään ja saamastaan saaliista kirjaa, joka on toimitettava kalastusalueen hallitukselle tai osakaskunnan hoitokunnalle vuosittain kalakantojen seuranta- ja hoitotoimenpiteitä varten. Tiedot tulee käsitellä luottamuksellisesti.

Troolausluvista suositellaan päätettävän tapauskohtaisesti, suosituksena pidetään minimissään 100 py/trooli. Myös laajamittainen nuottakalastus tulee käsitellä tapauskohtaisesti.

6.2.2 Kokonaispyydysyksikkömäärä ja sen jakaminen eri kalastajaryhmille

Kokonaispyydysyksikkömäärä määräytyy vesihehtaarien mukaan. Kalastuksen tehokkuudessa tulisi pyrkiä tasoon 2 py/vesihehtaari. Näin ollen reittivesien kokonaispyydysyksikkömäärät olisivat:

- Pälkänevesi 9000 py
- Roine 10300 py
- Mallasvesi 11000 py

Pienvesillä voi käyttää samaa kerrointa (2). Sellaisilla järvillä, joissa on paljon kalastukseen kelpaamatonta vesialuetta (ruohikkoalueita, matalaa) voi käyttää kerrointa 1,5 tai yrittää arvioida kalastukseen kelpaavan vesialueen pinta-ala ja käyttää sitä kokonaispyydysikkömäärää laskettaessa.

Yksikkömäärää jaettaessa on otettava huomioon eri kalastajaryhmät. Kokonaisyksikkömäärää suositellaan jaettavan seuraavasti:

- kalastuskunnan osakkaille 70 %
- kylässä asuville kotitarve- ja virkistyskalastukseen 20 %
- ulkopuolisille kalastajille 5 %
- ammattikalastajille 5 %

Ammattikalastuskiintiö on tarkoitettu lisäkiintiöksi niille osakkaille, jotka kalastavat ammatikseen tai ei-osakkaille alueella ammattikalastusta harjoittaville. Ammattikalastukseen soveltuvat pääjärvialtaat ja Pintele.

Tavoitteena on käyttää mahdollisimman suuri osa kokonaiskiintiöstä; mikäli osakkaiden kiintiö ei tule kokonaan käytettyä, voidaan lupia myydä enemmän esim. kylässä asuville tai muille ulkopuolisille. Edellä mainittua jako kannattaa käyttää ohjeellisena, ei tiukkana rajana.

6.3 Kalastuksen järjestäminen

6.3.1 Viehekalastus

Kalastusalueella on viehekalastukseen tarkoitettu yhtenäisalue lupa (Kalapassi). Suurin osa Roineesta ja Mallasvedestä kuuluu tähän yhtenäisalue lupaltaan. Luvalla saa pyytää kolmella vavalla ja venekunnassa saa olla enimmillään pyynnissä kuusi vapaa.

Kangasalan Kaivantoon on perustettu v. 2005 kalastuslupa-alue, jossa on heittokalastus rannalta sallittu. Myös kuoreenlippoaminen keväällä on mahdollista siihen tarkoitettulla luvalla. Kalastusalueen tulee kehittää lupa-alueen toimintaa ja rakenteita.

Yhtenäislupatoimintaa tulee edelleen jatkaa, koska se on hyvä vaihtoehto läänin viehekalastusmaksulle, kun kalastaja haluaa harrastaa vetouistelua useammalla kuin yhdellä vavalla. Yhtenäisluvan olisi hyvä kattaa koko järviolueen ja neuvotteluja selvittelysopimusten saamiseksi tulee jatkaa. Koska valtakunnallinen viehekalastusjärjestelmä on tällä hetkellä muutoksessa, on paikallinen yhtenäislupa pysyvä vaihtoehto muille luville.

Pälkäneveden pienten osakaskuntien kanssa tulee jatkaa neuvotteluja yhtenäislupa-alueen muodostamiseksi etenkin Pälkäneveden länsiosaan.

6.3.2 Verkkokalastus

Roineella ja Mallasvedellä on voimassa verkon solmuvälimäärä, jolla on kielletty 29-44 mm verkkojen käyttö (1.10.-31.12. välisenä aikana rajoitus ei ole voimassa). Rajoituksella pyritään turvaamaan kuhan lisääntyminen ja estämään alamittaisten yksilöiden pyynnin. Koeluonteisesti kalastusalueella on voimassa lievennys em. rajoitukseen, joka sallii myös 29-44 mm:n verkkojen käytön alle 3 m:n syvyisillä ruohikkorannoilla. Tällä pyritään turvaamaan myös ahven- ja särkikalakantojen hyödyntämisen. Rantapyyntistä on pidettävä kirjaa, joka on toimitettava vuosittain kalastusalueen hallitukselle. Kirjanpitovelvoite ei ole kuitenkaan toiminut.

Kuhan lisääntymisen turvaamiseksi alueelle olisi suositeltavaa asettaa solmuvälimäärä, jonka tulisi olla vähintään 50 mm. Rajoitusten tulisi olla ajallisia ja paikallisia, jotta pystyttäisiin turvaamaan muiden kalalajien tehokas hyödyntäminen. Esimerkiksi kuhan lisääntymisen turvaamiseksi voitaisiin talvella kalastus syvänealueilla sallia vain harvoilla verkoilla.

6.4 Ammattikalastus

Roineen-Mallasveden-Pälkäneveden kalastusalueella toimii kaksi sellaista ammattikalastajaa, jotka saavat vuotuisesta valtion verotuksessa tulostaan 30 % ammattikalastuksesta sekä kaksi muuta ammattikalastajaa, jotka kuuluvat ammattikalastusrekisteriin. Kalastusalueen tulee toimia niin, että ammattikalastajien on mahdollista harjoittaa elinkeinoa ja pyrkiä tarvittaessa neuvottelemaan osakaskuntien ja yrittäjien kanssa. Myös vahvojen rapukantojen tuomat mahdollisuudet pitää huomioida kalastuksen järjestämisessä.

6.5 Ravustus

Ravustus on lisääntynyt täplärapukantojen vahvistumisen ansiosta. Lisääntyneen pyynnin vuoksi ongelmia on ollut mm. salaravustuksen, varkauksien ja häirinnän vuoksi.

Ongelmia voidaan vähentää tiedostusta lisäämällä. Esimerkiksi luvanmyynnin yhteydessä voidaan jakaa ohjeita, miten tulee ravustaa ja huomioida samalla ranta-asukkaat. Myös paikallislehtien artikkelit luetaan tarkasti. Ravustusta sinällään ei ole perusteita rajoittaa kannan säilymisen vuoksi. Jos kanta olosuhteiden tai normaalin kannanvaihtelun vuoksi heikkenee, voidaan rajoituksia harkita.

Kalastusalueen tulee olla mukana täpläravun menekin edistämiseen tähtäävissä hankkeissa ja pyrkiä toimimaan niin, että kantaa voitaisiin hyödyntää tehokkaasti. Myös ammattimaista ravustusta tulee tukea ja kannustaa osakaskuntia myymään ammattikalastajille isommat pyyntioikeudet kuin harrastelijoille.

6.5.1 Saalistavoite

Saalistavoite on säilynyt edellisen käyttö- ja hoitosuunnitelman tasolla.

Saalistavoitteena voidaan pitää rehevillä järvillä 20-25 kg/ha ja karuilla noin 12-15 kg/ha. Esimerkkinä voidaan mainita Tampereen Pyhäjärven hehtaarisaalet, joka on vaihdellut 11,3-15,7 kg/ha (Piironen, 1999).

Pälkäneveden kokonaissaalis on korkein (16,4 kg/ha) ja on varsin kohtuullinen, sen sijaan Roineen (11,9 kg/ha) ja Mallasveden (10,5 kg/ha) on vielä parantamisen varaa. Tältä pohjalta katsottuna luvan myyntiä ja kalastusta ei tule rajoittaa.

6.6 Istutukset reittiveteen

Yleisimmille istukaslajeille suositellaan käytettävän seuraavia tiheyksiä:

Laji	ikä	tiheys kpl/ha
Kuha	1k	10-15
Planktonsiika	1k	10-30
Järvitaimen ja -lohi	3 v (-4v)	0,5-1

Reittivesillä harvoin päästään suositusten mukaisiin istutusmääriin. Siian ja taimenen osalta olisi sopiva istukasmäärä laskettava yli 10 m syvyisten ulappa-alueiden pinta-alan mukaan.

Mikäli halutaan selvittää esimerkiksi taimenistutusten vaikutusta Roineen muikkukantoihin, voidaan taimenistutukset jättää välistä 2-3 vuodeksi ja istuttaa silloin enemmän muita lajeja.

Mallasvedellä siika- ja kuhakannat ovat tällä hetkellä melko alhaisia. Näiden lajien menestymistä Mallasvedellä voisi seurata tarkemmin, jos esimerkiksi vuosina 2009-2011 istutettaisiin pääasiassa kuhaa ja vuosina 20011-20013 pääasiassa siikaa. Tällöin olisi syytä myös panostaa istutusten seurantaan sekä koekalastusten tekemiseen.

Täplärapuistutuksia ei ole enää tarpeen reittivedellä jatkaa ostetuilla poikasilla. Tarvittaessa istukkaita voidaan siirtää hyvistä paikoista uusille alueille.

Hauen istutusta ei enää juurikaan suositella muuta kuin sellaisille alueille, joissa hauen kutu epäonnistuu esimerkiksi veden korkeuden vaihtelujen vuoksi (kutu jää kuiville veden laskettua kudun jälkeen). Esimerkiksi Mallasvedellä on sellaisia matalia lahtia, joissa hauki kutee ja joissa veden korkeus vaihtelee, niin ettei hauen kutu aina onnistu.

Taimenta voidaan istuttaa pienenä, suositeltava ikä on 1-vuotias, sellaisiin pieniin virtavesiin, joissa taimen mahdollisesti voisi lisääntyä. Tämä vaatii kuitenkin etukäteen tehtyjä selvityksiä.

6.7 Kalavesien hoidon ja kalastuksen järjestämisen kehittäminen

Kalastusalueen kalavesien kehittämisen vuoksi olisi tarpeen selvittää seuraavat kalakantoihin liittyvät asiat:

- Mallasveden siikakantojen tilanne (koeverkkokalastukset ja istutustauot)
- Roineen ja Mallasveden muikkukadon jatkumisen syyt ja mahdolliset vaihtoehdot kannan palauttamiseksi (erillinen hanke)
- Kuhan lisääntymisalueiden kartoittaminen ja niiden rauhoittaminen (kysely)
- Istutuspaikkojen rauhoittaminen

Lisäksi kalakantojen järkevää hyödyntämistä varten olisi syytä käynnistää selvitys alueelle suositeltavista solmuvälirajoituksista ja alamitan nostosta kuhan lisääntymisen turvaamiseksi. Myös pyyntikokoisten kalojen istutuspaikat tulisi pyrkiä rauhoittamaan istutusta seuraavan kuukauden ajaksi.

Näillä toimenpiteillä turvattaisiin kuhan luontainen lisääntyminen ja saataisiin selville siian kasvaminen Mallasvedellä. Kalastusalueen tulee ryhtyä toimenpiteisiin alamitan asettamiseksi ja solmuvälirajoitusten asettamiseksi sopiville alueille.

Kuhan kutualueet ja sopivat istutuspaikat (myös paikalle johtavien teidän tulee olla hyväkuntoisia) kartoitetaan osakaskuntakyselyllä. Kirjallisuusselvityksellä kartoitetaan muualta saatu tieto solmuvälirajoituksista. Kyselyihin ja rauhoituspiirien merkitsemiseksi maastoon anotaan TE-keskukselta rahoitusta hankkeeseen.

6.8 Kalastamaan pääsemisen kehittäminen

Jotta kalastajat pääsisivät järvelle, on vesialueen omistajien turvattava myös ”ei-rantaa-omistavien” henkilöiden pääsy kalavesille.

Mahdollisten uusien venevalkamien ja veneenlaskupaikkojen selvittämiseksi tehdään osakaskunnille kysely, jonka perusteella tehdään maastokäynnit kunnostettaville ja uusille paikoille. Kunnollisen laskupaikan lisäksi läheisyydessä on oltava riittävät pysäköintialueet. Kyselyn jälkeen tehdään tarvittavat kunnostukset ja uusien luiskojen rakentamiset yhteistyössä osakaskuntien kanssa. Kun laskupaikat ovat valmiina, ne merkitään karttaan kalastusalueen web-sivuille.

Yksi tärkeimmistä kalastuskohteista liikuntarajoitteisten kannalta on Kaivannon kanavan alueen kalastuspaikka. Tällä hetkellä maasto ja rakenteet ovat sellaiset, ettei kaikilla kalastajilla ole mahdollisuutta päästä turvallisesti alas. Liikuntarajoitteiset ja apuvälineillä liikkuvat henkilöt eivät pääse kalastuspaikoille.

Kalastusalueen tulee olla aktiivisesti yhteydessä kuntaan ja Tiehallintoon, jotta rakenteiden ja paikkojen kunnostuksessa otettaisiin huomioon myös tämän kalastajaryhmän tarpeet. Tarvittaessa kalastusalue voi olla mukana hankkeen tekemisessä. Myös Pälkäneen keskustan Kostian virran suunnitelma tulee ottaa uudelleen esille ja tarkastella siinä tehtyjä esityksiä nimenomaan liikuntarajoitteisten kalastuspaikoiksi.

6.9 Kalastuksen lisääminen ja luvansaannin helpottaminen

Selkeyttämällä luvansaantia, myymällä lupia myös ulkopuolisille sekä tiedottamalla luvanmyyntipaikoista helpotetaan kalastamaan tulevan luvanhankintaa. Tällöin myös luvaton kalastus vähenee, kun esimerkiksi mökkiasukkaat saavat helposti lunastettua lupansa.

Kalastuskunnat voivat tehdä luvanmyynnin osalta yhteistyötä, joka on erittäin suositeltavaa etenkin pienvesillä. Tavoitteena tulee olla, että yhdellä luvalla saa kalastaa koko järven alueella ja että koko järvellä on yhtenäiset rajoitukset (mikäli rajoituksia yleensäkin tarvitaan). Yhtenäisiä kalastusalueita saadaan myös yhdistämällä osakaskuntia maanmittaustoimituksella.

Lisäksi myydään vähintään 5 verkkolupaa/ruokakunta sekä helpotetaan muiden pyyntivälineiden luvansaantia (pitkäsiima, katiska).

Kalastusalue selvittää, onko mahdollista järjestää luvanmyyntiä keskitetysti esimerkiksi web-sivujen kautta. Kalastusalue kehittää edelleen omien sivujensa sisältöä niin, että niistä on helposti saatavissa selvillä osakaskuntien luvanmyyntipisteet ja muut kalastajan kannalta oleelliset tiedot.

6.10 Osakaskuntatoiminnan kehittäminen

Etenkin Pälkänevedellä on runsaasti yksityisvesialueita ja pieniä osakaskuntia. Osakaskuntien esimiehet eivät näe mielekkääksi tehdä kalavesien hoitotoimenpiteitä, jos vesialueen pinta-ala on muutama hehtaari.

Uuden yhteisäluelain tultua voimaan tulee selvittää mahdollisuudet pienien osakaskuntien toiminnan yhdistämiseksi. Tällöin esimerkiksi istutustoiminnan koordinointi, luvanmyynnin järjestäminen ja valvonnan suorittaminen on helpompaa.

Mikäli osakaskuntien yhdistäminen on hankalaa, tulee alueella pyrkiä muodostamaan yhtenäisiä lupa-alueita, esimerkiksi verkkokalastajia varten. Tällöin myös kalastus helpottuu, koska kalastajan ei tarvitse tarkkailla kalastuskuntien rajoja niin tarkkaan kuin pienillä vesialueilla. Yhtenäisluvista saadut varat voidaan käyttää alueen hoitotoimiin tai istutuksiin.

Kalastusalueen tulee aktiivisesti kannustaa osakaskuntia yhteistoimintaan ja vesialueiden yhdistämiseen. Kalastusalue voi toimia hankkeen koordinoijana ja kutsua koolle tarvittavat kokoukset. Osakaskuntien yhdistäminen on yksi mahdollisista keinoista, jolla voidaan hidastaa kalastajien vähenemistä ja osakaskuntatoiminnan loppumista kokonaan.

6.11 Edunvalvonta

Osakaskunta koostuu vesialueiden omistajista ja sen tehtäviin kuuluu osakkaidensa edunvalvonta. Sen tulee ottaa kantaa sellaisiin hankkeisiin, joilla on kalataloudellista merkitystä tai vesiensä käyttöön vaikuttavia tekijöitä. Osakaskuntien pitäisi aktiivisemmin vaatia itselleen korvauksia esim. ruoppaus- ja putki/kaapeli-asennuksista, joilla on merkitystä joko heti toiminnan tapahtuessa tai pitkäkestoisempia vaikutuksia (esim. pohjaan laskettu putki, joka estää tai vaikeuttaa kalastusta ko. alueella).

Kalastusalueen tulee neuvoa ja opastaa kalastuskuntia edunvalvonnassa sekä tarvittaessa antaa lausuntoja meneillään olevista hankkeista. Kalastusalueen tulee olla aktiivisesti yhteydessä osakaskuntiin, silloin kun heidän vesialueella on hankkeita käynnistymässä.

6.12 Kalastajien aktivoiminen mukaan toimintaan

Tällä hetkellä yhtenä suurimmista ongelmista on aktiivisen väen vähyys osakaskuntatoiminnassa. Esimiehet ja muuta aktiiviset jäsenet ikääntyvät, eikä nuorempia henkilöitä saada mukaan. Osakaskuntien vuosikokouksiin ei tahdo tulla osanottajia.

Yhtenä keinona voisi olla mökkiläisten aktivoiminen mukaan kalastuskunnan toimintaan. Esimerkiksi vuosikokouksen voisi järjestää kesällä, jolloin väkeä on mökeillä. Lisäksi osakaskunta voi järjestää erilaisia pienimuotoisia tapahtumia järvellä, jossa samalla esitellään toimintaa ja kalastusta järvellä.

6.13 Kalastuksen valvonnan järjestäminen ja kehittäminen

Tehokkaalla valvonnalla lisätään luvanmyyntiä sekä vähennetään salakalastusta ja –ravustusta.

Osakaskunta voi tehdä yhteistyötä naapuriosakaskuntien kanssa ja tehdä tehoiskuja kummankin vesialueille. Valvontavastuun voi siirtää myös kalastusalueen valvojille, jolloin asiasta täytyy tehdä päätös osakaskunnan kokouksessa. Kun valvonta siirretään ulkopuolisen tahon suoritettavaksi, on ehdottoman tärkeää, että mahdolliset kalastusmääräykset ovat selkeitä.

Valvontaa suoritettaessa on oltava kaksi valan tehnyttä valvojaa, joiden ei suositella olevan osakaskunnan esimies. Mikäli toinen on kalastusalueen valvoja, olisi suositeltavaa, että toinen on osakaskunnan valvoja. Yleisenä käytäntönä on, että myös tarkastetut, kunnossa olevat pyydykset merkitään tiedonantolipukkeella: ”Pyydykseenne on tarkistettu, ei huomauttamista, kalastuksenvalvoja” epäselvyyksien välttämiseksi.

Valvonnan vähyys on ongelma monien kalastusalueiden vesillä ja suositeltavaa olisi, että kalastusalueet tekisivät yhteistyötä valvonnan saamiseksi edes välttävälle tasolle. Parhaana vaihtoehtona voisi olla täysin ulkopuolisen valvojan palkkaaminen suorittamaan usean kalastusalueen valvontaa.

Osakaskuntia tulee valistaa tekemään päätös valtuutuksesta osakaskunnan kokouksessa. Osakaskunnan omien valvojien lisäksi valtuutus kalastuksenvalvonnan suorittamisesta voidaan tehdä joko Roineen-Mallasveden-Pälkäneveden kalastusalueen valvojille tai Pirkanmaan kalatalouskeskukselle (tai molemmille). Tämä ei velvoita osakaskuntaa käyttämään kyseisiä palveluja, mutta tarvittaessa valtuutus mahdollistaa, että ulkopuolinen valvoja voidaan kutsua apuun johonkin yksittäiseen kriisitilanteeseen. Jos valtuutusta ei ole tehty osakaskunnan kokouksessa, ei valvojalla ole oikeuksia tarkistaa osakaskunnan myymiä lupia.

Kalastusalueen tulee aktivoida omia valvojiaan esimerkiksi koulutuksella, yhteisillä tapaamisilla ja valvojakirjeillä. Perustetaan kalastusalueen ja osakaskuntien valvojien osoiterekisteri, jonka avulla voidaan kalastuksenvalvojille lähettää tiedotteita ja muuta postia.

Lisätään tiedotusta lehdistölle ja muille tiedotusvälineille luvanmyynnistä ja kalastuksenvalvonnasta. Kalastusalueen tulee olla aktiivisesti mukana antamassa lausuntoja kalastuslakiuudistukseen ja olla kehittämässä kalastuksenvalvojien toimintaa myös valtakunnallisesti.

6.14 Tapahtumien järjestäminen

Kalastusalue ja osakaskunnat voivat yhteistyössä järjestää erilaisia kalastuksen lisäämiseen ja uusien kalastajien aktivoimiseen liittyviä tapahtumia ja kursseja.

Kaivannon kanavan kuoretapahtumaa tulee jatkaa ja kehittää edelleen. Osallistutaan jatkossa Valkeakosken kalamarkkinoille. Jatketaan Pälkäneveden talvinuottatapahtuman järjestämistä ja pyritään saamaan tapahtuma jokavuotiseksi.

7 Toiminnan aikataulutus

Liitteenä olevaan taulukkoon on koottu esitetyt toimenpiteet ja aikataulutettu ne niin, että eri hankkeiden toteuttaminen olisi mahdollista. Huomio etenkin asetetut istutuskiellot, jotta suunniteltujen selvitysten teko onnistuisi.